

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN

‘Je verliest zo een jaar’

AUTEUR:

Miriam Meier-Boschaart

 BEELD: Beeld Stations-
gebied: Projectorganisatie

Stationsgebied;

Beeld De Parade:

Buro Lubbers

Regelmatig speelt de openbare ruimte een doorslaggevende rol in de gemeenteraadsverkiezingen. Ingrijpende projecten in de openbare ruimte – doorgaans plekken in de stad die veel emotie oproepen – spreken al snel alle stadsbewoners aan. Dankbare onderwerpen voor de lokale politieke partijen. Of heeft het geen enkele invloed op de inhoud van de projecten?

Niet op het op de inrichting van De Parade in 's-Hertogenbosch, benadrukt Peter Lubbers. Zijn bureau ontwierp het winnende plan voor de herinrichting van één van de meest markante pleinen van deze stad. Maar, en daar kan hij niet omheen, toch heeft het politieke schaaakspel in de stad geleid tot een lijstje met vijf richtlijnen, die weinig ruimte lieten voor interpretatie. Toch is hij heel tevreden over de inspraak van de stadsbewoners: 'Het is overigens niet gezegd dat tweeduizend inwoners meer weten dan vijf professionals, maar ik vind het erg belangrijk om alle geluiden te horen. Ik ben daarna zelf ook in gesprek gegaan, met de ondernemers, het kerkbestuur, omwonenden... wat dat betreft is het een voorbeeldproject.' Al met al is Lubbers er echter niet happig op om in verkiezingstijd aan grote projecten te werken. Het kost altijd extra tijd, is zijn constatering, en inhoudelijk wordt het er zelden beter op.

In Utrecht, waar het Stationsgebied een ingrijpende herstructurering ondergaat, buigt de lokale politiek zich ook al jaren over een openbare-ruimtekwestie. Dit project betekent lokaal zo veel, dat het destijds zelfs (deels) tot de oprichting van de politieke partij Leefbaar Utrecht leidde. Een impressie van twee ingrijpende gebiedsontwikkelingen die een sterke wissel trokken op de politiek en die wellicht bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen – op 3 maart – opnieuw ter discussie staan.

Bouwwebsite voor gemeenteraadsleden

En of de verkiezingen invloed hebben op de inrichting van onze steden: Speciaal voor gemeenteraadsleden die willen 'scoren' met de openbare ruimte lanceerde Bouwend Nederland onlangs de kenniswebsite www.bouwendnederland.nl/web/gemeenteraadsverkiezingen. Hier vinden (potentiële) gemeenteraadsleden een overzicht van de zaken waar zij de komende bestuursperiode mee geconfronteerd worden (en hoe Bouwend Nederland hen daarbij kan helpen), want volgens de brancheorganisatie spelen gemeenten een sleutelrol bij het op gang helpen van de lokale economie, zelfs nu ze zich in de nabije toekomst geconfronteerd zien met forse bezuinigingen.

CASE De Parade

'S-HERTOGENBOSCH

1 HARDSTENEN VLOER

Als een zelfstandige en hoogwaardige plek in de stad zal De Parade zich onderscheiden door een bijzondere verharding; een vloer van Belgisch hardsteen. Dit duurzame materiaal met een warme uitstraling zorgt voor een vlakke, comfortabele vloer van gevel tot gevel.

2 BOMENCARRÉ BLIJFT BEELDBEPALEND

Hét beeldkenmerk van het plein blijft het bomencarré. Waar het carré nu nog uit kastanjes bestaat, zullen straks niet-drupelende linden het beeld van het plein bepalen en de functionaliteit vergroten.

3 KERKTUIN ROND SINT-JAN

Het groene beeld van De Parade wordt versterkt door de aanleg van een kerktuin rond de Sint-Jan. De kathedraal wordt hiermee nog meer op een voetstuk gezet.

4 EEN EIGEN MUSEUM

De rijke culturele geschiedenis en het actuele gebruik van De Parade worden op verschillende manieren verbeeld in het Parademuseum, een verzameling van maquettes, een luisterbank en interactieve, multimediale instrumenten die het historische en hedendaagse verhaal van De Parade vertellen.

De Parade is het monumentale en culturele hart van 's-Hertogenbosch. Voor veel bewoners van de stad symboliseert dit plein alles wat 's-Hertogenbosch was. En is. En binnenkort: gaat worden. Want lange tijd werd het historische plein aan de voet van de Sint-Jan kathedraal voor niets meer gebruikt dan het parkeren van auto's.

Om dat te veranderen heeft de lokale politiek heel wat jaren moeten debatteren; met elkaar, met de ondernemers in de binnenstad en met het bestuur van de Sint-Jan. Maar in 2007 vertrokken de auto's, met de politieke belofte dat het plein heringericht zou worden. Over de resterende twintig parkeerplaatsen voor minder validen en dertig betaalde kortparkeerplaatsen zou later opnieuw gesteggeld worden, maar voorlopig was 'het plein weer van de mensen', aldus wethouder Jetty Eugster. De gemeente besloot de bewoners van de stad te betrekken bij het nieuwe gezicht voor het plein. Allereerst konden zij (in 2007) stemmen op een vijftal stellingen, wat ruim tweeduizend Bosschenaren deden. Hier kwam onder meer uit naar voren dat een meerderheid de kastanjabomen graag wil behouden (indien de gezondheid het toelaat) en niet voor linden kiest.

Vervolgens werden aan de hand van een Europese aanbesteding vijf (inter)nationale bureaus uitgenodigd om een voorlopig ontwerp te maken. De plannen van Buro Lubbers en Atelier Quadrat werden geselecteerd om verder te ontwikkelen. De gemeente koos ervoor de burgers het laatste woord te geven: zij konden een voorkeur uitspreken voor één van de plannen.

68 procent van de mensen koos voor het plan van Buro Lubbers. In dit plan wordt De Parade een plein voor verstillen en bezinning, ontmoeting en vertier. Bijzonder aan deze keuze van de burger is dat nu juist in het plan van Lubbers de kastanjes plaats moeten maken voor lindenbomen. Volgens Buro Lubbers zijn de kastanjes ziek, beschadigd en hebben ze slechte standplaatsen (en dus slechte groeiomstandigheden).

REACTIE

PETER LUBBERS: 'HET GAAT NIET MEER OM DE INHOUD'

Peter Lubbers, directeur van het bureau dat het winnende plan voor de herinrichting van De Parade ontwierp: 'Ik hoor het ze nu al zeggen: waarom besteden we het geld dat voor de herinrichting van De Parade was bestemd niet aan de achterlandswijken?' Wat dat betreft ziel hij de gemeenteraadsverkiezingen met lede ogen tegemoet: 'Nog nooit heb ik meegemaakt dat een plan zo sterk inzet is geweest in de lokale politiek. Ruim een jaar geleden wonnen we de prijsvraag – een Europese aanbesteding nota bene – en nog steeds sta ik op lezingen te verdedigen waarom de kastanjes moeten wijken. Als straks de kapvergunning wordt aangevraagd, worden het rechtszaken.'

Lubbers werkt aan het definitieve ontwerp van het plan, het volgende college zal daarover beslissen: 'Dan begint het weer van voren af aan, dat is jammer. Maar ik vind het wel terecht dat dit college het volgende college hier niet mee opzadelt.' Naast het vervangen van de bomen staat ook de vloer van Belgisch hardsteen ter discussie: bijna iedereen heeft daar een mening over. Vermoedelijk, vindt Lubbers het, maar vooral ook erg jammer: 'Het gaat helemaal niet meer over de inhoud, maar over details, zonde.' Uiteindelijk zal het resultaat er niet minder om zijn, denkt Lubbers, 'Maar het kost wel enorm veel tijd. En dat zie ik bij meer projecten waar we mee bezig zijn: in tijd van verkiezingen verlies je zo een jaar projecttijd.'

REACTIE

PVDA: MENINGSVERSCHIL OVER AL DAN NIET KAPPEN KASTANJEBOMEN

Raadslid Hermie van Ommeren (PVDA) heeft het moeilijk met de kap van de bomen: 'Er worden levende wezens gekapt, omdat we zo nodig iets anders willen. Maar de keuze is gemaakt en dit is wat de stad wil. Wat mij vooral bezighoudt, is hoe het gegaan is. Achteraf verschillen we van mening over wat er besloten is. Na de volksraadpleging, waarbij de bewoners werd gevraagd op de stellingen te reageren, gaf de wethouder aan dat er nog besloten zou worden over het al dan niet vervangen van de bomen. De bewoners hadden immers duidelijk aangegeven ze te willen behouden, maar er werd toen onderzoek gedaan naar hoe ziek de bomen

eigenlijk waren. Dit is echter nooit aan de ontwerp bureaus doorgegeven en dus koos de ene voor het vervangen van de bomen door linden en de ander voor behoud van de kastanjes. En ook ik was uitermate verbaasd dat de bewoners uiteindelijk voor het plan kozen waarin de kastanjes worden vervangen door linden.'

Doordat De Parade in 2007 autovrij werd gemaakt en daarna het traject van de herinrichting ging lopen, stond de gehele herinrichting van het plein ineens ter discussie. Want ook al waren de strepen van de parkeervakken nog zichtbaar, zonder al het blik zag het plein er eigenlijk best aardig uit. 'Dat was een vreemde situatie', zegt Van Ommeren. 'Moet je een heleboel geld gaan uitgeven aan een openbare ruimte die nog best functioneert? De oppositie-

partijen vonden van niet, maar met de ondernemers was afgesproken dat het heringericht zou worden. Daar konden we niet onderuit. En het plein bleef toch wel een uitgekilde parkeerplaats, dat kon je niet ontkennen.'

Zal De Parade nog inzet zijn voor de komende gemeenteraadsverkiezingen? Van Ommeren: 'Ik denk het niet, tenzij de complete raad iets anders wil. Maar het traject is wel gelopen en ik denk dat het plein er, na de ingrepen van Buro Lubbers, prachtig uit zal zien. Ik vind het ook erg belangrijk dat we het nu ook meteen goed aanpakken en duurzaam inrichten. Met de te verwachten bezuinigingen zou dit project wat dat betreft wel weer onderwerp van discussie kunnen worden.'

SI▶